

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 171 857	Doknr.:
Mottatt: 20 SEPT 2017	
Saksbeh.: ASR/SEB	Ark.: 410
Kopi:	Avskr.:

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 157580/2017 - 2017/9464

Deres ref.:

Dato: 18.09.2017

Høringssvar - Forbud mot nydyrking av myr Østfold fylkeskommune

Næring og kulturkomiteen i Østfold fylkeskommune gjorde følgende vedtak i sak 73/2017 den 13. sept. 2017

PS 73/2017 Høringssvar - forslag til lov om endring av lov om jord (jordlova) og forslag til endring av forskrift om nydyrking

Komitelederens forslag til vedtak

1. Østfold fylkeskommune gir sin tilslutning til at begrepet klimahensyn kommer som en endring/ tillegg til eksisterende tekst i Jordlovens § 11 andre ledd.
2. Østfold fylkeskommune støtter forslaget om å innføre et generelt forbud mot nydyrking av myr, men at det åpnes for at det i helt spesielle situasjoner kan gis dispensasjon.
3. Kriteriene som legges til grunn for å gi dispensasjon må være klare, entydige og forholdsvis enkle å forholde seg til både for søker og saksbehandler.

Næring og kulturkomiteens behandling:

Johan Edvard Grimstad (Sp) fremmet følgende endringsforslag til saken:

Nytt punkt 2: Østfold fylkeskommune mener det må dokumenteres bedre konsekvenser knyttet til type-funksjonalitet-viktighet av forskjellig type myr, og hva slags konsekvenser man får av forbud mot slik nydyrking.

Nytt punkt 3: Østfold fylkeskommune ønsker at man kan differensiere slik at man ikke utelater nydyrking av god produktiv innmark sett opp i forhold til andre verdifulle samfunnshensyn som miljøforhold, flom, avrenning, biologisk mangfold og klimaforhold.

Votering:

Komiteleders forslag til vedtak punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Endringsforslag for punkt 2 fikk 1 stemme(Sp) og falt.

Komiteleders forslag til vedtak punkt 3, ble vedtatt mot 1 stemme (Sp)

Næring og kulturkomiteens vedtak 13.09.2017:

1. Østfold fylkeskommune gir sin tilslutning til at begrepet klimahensyn kommer som en endring/ tillegg til eksisterende tekst i Jordlovens § 11 andre ledd.
2. Østfold fylkeskommune støtter forslaget om å innføre et generelt forbud mot nydyrking av myr, men at det åpnes for at det i helt spesielle situasjoner kan gis dispensasjon.
3. Kriteriene som legges til grunn for å gi dispensasjon må være klare, entydige og forholdsvis enkle å forholde seg til både for søker og saksbehandler.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk signert av
Ragnhild Saakvitne
rådgiver

Vedlagt er også selve saksutredningen.

Saksnr.: 2017/9464
Løpenr.: 129867/2017
Klassering: V31
Saksbehandler: Ragnhild Saakvitne

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Næring og kulturkomiteen	13.09.2017	

Høringssvar - forslag til lov om endring av lov om jord (jordlova) og forslag til endring av forskrift om nydyrking.

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev fra LMD - forslag om endring av jordlova og endring av forskrift om nydyrking - forbud mot nydyrking av myr
- 2 Høringsnotat fra LMD - forslag til lov om endring av jordlova og forslag til endring av forskrift om nydyrking

Bakgrunn for saken

Østfold fylkeskommune har fått på høring fra Landbruks og matdepartementet forslag til lov om endring av jordloven og forslag til endring av forskrift om nydyrking. Forslag om endring av jordlovens §11 andre ledd innebærer at hjemmelsgrunnlaget for forskrift om nydyrking utvides til også å omfatte klimahensyn. Klimahensyn er ikke tydelig i dagens jordlov. Endringene i forskrift om nydyrking er i det vesentlige knyttet opp til forslaget om å forby nydyrking av myr med utgangspunkt i klimahensyn. Forslaget til endring av nydyrkingsforskriften foreslår også adgang til å dispensere fra det generelle forbudet i særskilte tilfeller.

Fakta

Landbruks og matdepartementet har sendt på høring et forslag til endring (tillegg) i jordlovens § 11 og et forslag om endring av forskrift om nydyrking. Dette er gjort som en oppfølging av Stortingets klimaforlik fra 2012, samt Stortingets budsjettvedtak nr. 108 pkt.17 for 2017 og Stortingets behandling av Innst.251 S fra næringskomiteen (2016/17). Stortinget har bedt regjeringen om å fremme forslag om å forby nydyrking av myr i løpet av 2017.

Forslaget om endring av Jordlovens §11 andre ledd er en forutsetning for at forskriften om nydyrking skal kunne omfatte forbud mot nydyrking av myr. Ett slikt forbud i forskrifts form må være hjemlet i lov. Etter departementets mening er dagens jordlov ikke tydelig nok på at klimahensyn skal tas med i vurderingene når en søknad om nydyrking behandles i kommunene.

Klimagassutslipp ved nydyrking har fått økt oppmerksomhet de senere årene og Stortinget har gitt Regjeringen føringer for hvordan reglene om nydyrking bør endres for å bidra til reduserte klimautslipp. Nydyrking har hatt ett økende omfang de siste årene og en del av nydyrkingen har skjedd på myrområder, både såkalte dype myrer og grunne myrer. Tall fra KOSTRA viser at det i årene fra 2007 tom 2016 i årlig gjennomsnitt ble godkjent 16446 dekar for nydyrking. NIBIO har karakterisert 37%, ca. 6000 dekar av dette som organisk jord, dvs. myrarealer. Dette igjen er inndelt i såkalt djup myr og grunn myr. All nydyrking frigjør klimagasser som følge av at dypereliggende jordmasser eksponeres for luft og dermed frigjøres klimagasser. Hvor mye som frigjøres avhenger imidlertid av hva slags areal som nydyrkes og hvilken metode som benyttes. Myrarealer er et naturlig karbonlager som er bygd opp av dødt plantemateriale. Når torven brytes ned ved nydyrking og drenering frigjøres både CO₂ og N₂O.

I forbindelse med klimaforliket fikk NIBIO i oppdrag av departementet å utarbeide en rapport som sammenfatter kunnskapsgrunnlaget knyttet til nydyrking av myr, og belyse ulike konsekvenser av å legge restriksjoner på nydyrking – både økonomiske og klimamessige.

NIBIO ble videre bedt om å vurdere konsekvensene ut fra tre reguleringsalternativ:

- Konsekvenser ved å innføre ett generelt forbud mot nydyrking av myr
- Konsekvenser ved å innføre ett forbud mot nydyrking dersom myra/myrområdet har en gjennomsnittsdypde på mer enn 1 meter
- Konsekvenser ved å kun tillate nydyrking av myr ved bruk av bestemte nydyrkingsmetoder som bidrar til reduserte klimagassutslipp sammenlignet med tradisjonelle nydyrkingsmetoder.

Utredningen konkluderer med at det alt vesentlige av nydyrkede myrarealer benyttes til grasproduksjon, da arealene ofte ikke er egnet for kornproduksjon, eller de ligger i klimasoner hvor man ikke med dagens sorter kan dyrke korn. Videre konkluderer rapporten med at det antas at behovet for grasarealer ikke vil øke så mye fremover, da økt ytelse i mjølk og kjøttproduksjon på storfe vil skje ved hjelp av økt kraftforandel og ikke så mye ved økt grovforforing. Således vil ikke restriksjoner i adgangen til å nydyrke myr ha stor innvirkning på mulighetene for økt matproduksjon på nasjonalt nivå. Men det vil kunne ha en innvirkning rent lokalt, da det er områder av Norge som ikke har så mange nydyrkingsalternativer, dersom et generelt forbud innføres.

Restriksjoner på muligheten til å nydyrke vil også kunne ha negative økonomiske konsekvenser for den enkelte grunneier, som gjennom ett forbud vil miste muligheten til å øke sitt produksjonsgrunnlag og derigjennom sine inntektsmuligheter. I rapporten fra NIBIO påpekes det at dette kan kompenseres noe ved å åpne for dispensasjon i særskilte tilfeller. I følge rapporten vil alle tre reguleringsalternativ ha en positiv innvirkning på klimautslippene, men reduksjonen vil avhenge av type restriksjoner og hvor store myrarealer som ville blitt en dyrket opp uten restriksjoner.

Departementet har i sitt høringsbrev bedt om at instansene gir tilbakemelding på hvilke kriterier som bør legges til grunn dersom en dispensasjon fra forbudet skal vurderes. Høringsfristen er satt til 11.oktober 2017.

Fylkesrådmannens vurdering

Landbruks og matdepartementet har sendt på høring et forslag til endring/tillegg i jordloven som gir hjemmelsgrunnlag for eventuelt å forby eller sette restriksjoner på mulighetene for å nydyrke myrarealer. Østfold fylkeskommune ser det som positivt at det kommer et tillegg i jordloven som også omhandler klima og klimatilpasning. Klimautfordringene er en av vår tids største utfordringer og å legge juridisk til rette for å forta nødvendige justeringer i våre forskrifter er riktig vei å gå.

All forskning viser at nydyrking av myr gir økte klimagassutslipp. Myrområder har en viktig funksjon i klimasammenheng, myr og myrområder er vokse- og leveområder for særegne planter, insekter, fugler osv. Myrområder er også verdifulle i friluftslivsammenheng, med alle sine spesielle kvaliteter og mulighet for opplevelser. Også i forhold til vann og vassdrag vil et forbud mot nydyrking være riktig vei å gå for å hindre økt forurensning som følge av erosjon, overflateavrenning og utvasking av næringsstoffer. For å redusere faren for flom og oversvømmelser har myrområdene en viktig rolle gjennom deres evne til å holde på store mengder vann. Denne bufferevnen forstyrres/ødelegges når myrområder nydyrkes og grøftes.

I høringsdokumentet til ny fylkesplan for Østfold er myr og myrområder nevnt spesifikt i 2 strategier under **hovedområdet Klima og miljø**.

Under delmål om naturmangfold og blå/grønn struktur sies det i pkt.19:

Østfolds våtmarker og myrområder er verdifulle og har mange viktige funksjoner. Kartlegging av biologisk verdi og klimaeffekt skal prioriteres og kunnskapen skal brukes ved evnt. omdisponering og restaurering. Det skal legges til rette for at private og offentlige ordninger kan benyttes i restaureringsarbeidet.

Under delmål jordvern sies det i pkt 29:

Det motiveres til økt kultivering av arealer for økt nydyrking av korn og grønnsaker, men ikke på myr.

Dette synliggjør at Østfold fylke prioriterer bevaring av myr og myrområder høyt som en del av våre mangfoldige naturtyper og det er positivt at dette følges opp gjennom nødvendige lov- og forskriftsendring, som gjør det lettere å etterleve strategiene.

Når rapporten fra NIBIO konkluderer med at restriksjoner/forbud mot nydyrking ikke vil ha mye å si for muligheten for økt matproduksjon i Norge, er dette riktig sett i den store sammenhengen, men for den enkelte jordbruker kan et forbud mot nydyrking være negativt både med hensyn til nødvendig og ønsket utvikling av landbruksdrifta og økonomisk. I helt spesielle tilfeller, hvor grunneier ikke har andre muligheter for å øke sitt produksjonsareal enten gjennom nydyrking av andre arealer eller ved kjøp eller langtidsleie av andre arealer bør det være mulig å gi dispensasjon. Dette er trolig ikke en problematikk som er så aktuell i Østfold, men den kan være høyst reell i andre deler av Norge.

Departementet ber om innspill på type kriterier som skal stilles, dersom det skal åpnes for en dispensasjonsmulighet.

Når en dispensasjon skal vurderes er det viktig å få kartlagt fakta i saken, som f.eks bondens behov for nye arealer, produksjonspotensialet på det det omsøkte areal, forholdet til vann og vassdrag, hvilke alternativer som finnes osv.

De kriterier som settes må videre være så klare at det er noenlunde forutsigbart hva som vil bli utfallet.

Fylkesrådmannens anbefaling

1. Østfold fylkeskommune gir sin tilslutning til at begrepet klimahensyn kommer som en endring/ tillegg til eksisterende tekst i Jordlovens § 11 andre ledd.
2. Østfold fylkeskommune støtter forslaget om å innføre et generelt forbud mot nydyrking av myr, men at det åpnes for at det i helt spesielle situasjoner kan gis dispensasjon.
3. Kriteriene som legges til grunn for å gi dispensasjon må være klare, entydige og forholdsvis enkle å forholde seg til både for søker og saksbehandler.

Sarpsborg,07.08.2017

Anne Skau
fylkesrådmann

Hilde M. Brandsrud
fylkesdirektør

Komitélederens behandling

Ingen endring.

Komitélederens forslag til vedtak

1. Østfold fylkeskommune gir sin tilslutning til at begrepet klimahensyn kommer som en endring/ tillegg til eksisterende tekst i Jordlovens § 11 andre ledd.
2. Østfold fylkeskommune støtter forslaget om å innføre et generelt forbud mot nydyrking av myr, men at det åpnes for at det i helt spesielle situasjoner kan gis dispensasjon.
3. Kriteriene som legges til grunn for å gi dispensasjon må være klare, entydige og forholdsvis enkle å forholde seg til både for søker og saksbehandler.

Sarpsborg, 22. august 2017

Andreas Lervik
leder av Næring og kulturkomiteen